

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a JUDr. Václava Štencla, MA, ve věci

žalobkyně: **Mgr. S. V.**
bytem X
zastoupená advokátem JUDr. Patrikem Matyáškem, Ph.D.
sídlem Údolní 567/33, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **zástupce generálního ředitele Generálního finančního ředitelství**
sídlem Lazarská 15/7, 117 22 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2022, č. j. 74162/22/7400-11195-051443

takto:

- I. Rozhodnutí zástupce generálního ředitele Generálního finančního ředitelství ze dne 26. 10. 2022, č. j. 74162/22/7400-11195-051443, a rozhodnutí ředitele Finančního úřadu pro Zlínský kraj ze dne 27. 7. 2022, č. j. 1595622/22/3300-11450-708856, **jsou nicotná.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Patrika Matyáška, Ph.D., advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V této věci soud posuzoval nárok žalobkyně na náhradu škody ve formě ušlého výdělku v částce 539 869 Kč a nárok na nemajetkovou újmu ve výši 350 000 Kč, které jí měly vzniknout v důsledku tvrzené šikany žalobkyně ze strany nadřízené na Finančním úřadu pro Zlínský kraj, Územním pracovišti ve Valašském Meziříčí, kde byla žalobkyně ve služebním poměru.
2. Žalobkyně nejprve podala dne 1. 9. 2020 žalobu, již se uvedených nároků domáhala v civilním řízení u Okresního soudu ve Vsetíně – pobočce ve Valašském Meziříčí. Okresní soud usnesením ze dne 5. 5. 2021, č. j. 19 C 180/2020-102, zamítl návrh žalobkyně na vydání rozsudku pro uznání. K odvolání žalobkyně Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 25. 10. 2021, č. j. 16 Co 149/2021-115, usnesení okresního soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalobkyně uplatňuje nároky ze služebního poměru. K jejich projednání a rozhodnutí nemají pravomoc soudy v občanském soudním řízení, nýbrž příslušný služební orgán. Okresní soud ve Vsetíně – pobočka ve Valašském Meziříčí vázán názorem odvolacího soudu následně usnesením ze dne 5. 1. 2022, č. j. 19 C 180/2020-119, řízení o žalobě zastavil a věc postoupil řediteli Finančního úřadu pro Zlínský kraj.
3. Ředitel Finančního úřadu pro Zlínský kraj (dále jen „ředitel“) rozhodnutím ze dne 27. 7. 2022, č. j. 1595622/22/3300-11450-708856, rozhodl, že žalobkyně nemá právo na zaplacení uvedených částek. Dospěl k závěru, že žalobkyně neprokázala svá tvrzení o nerovném zacházení, šikaně, bossingu a o snaze nadřízené přinutit ji k odchodu z oddělení. Nebylo prokázáno, že by ze strany služebního orgánu došlo k porušení právních povinností nebo k úmyslnému jednání proti dobrým mravům. Žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 10. 2022, č. j. 74162/22/7400-11195-051443, zamítl odvolání žalobkyně a rozhodnutí ředitele potvrdil.

II. Žaloba

4. Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného včasnou žalobou. Uvedla, že dne 10. 6. 2016 jí vznikl služební poměr u Finančního úřadu pro Zlínský kraj, přičemž s účinností od 15. 6. 2016 byla určena zástupcem vedoucího Oddělení vymáhacího Sekce Územní pracoviště ve Valašském Meziříčí. Po nástupu žalobkyně zjistila, že na oddělení dochází k závažným pochybením ve vymáhání daní a pracuje se v rozporu se zákonem a metodickými pokyny. Tento stav byl zapříčiněn nekompetentním vedením oddělení JUDr. T. Z., nadřízenou žalobkyně. Poté, co se žalobkyně snažila napravit některá pochybení, dala jí nadřízená najevo, že na nápravě nemá zájem, a následně začala vůči žalobkyni uplatňovat šikanózní praktiky s cílem přinutit ji k odchodu z oddělení. Tuto šikanu pak žalobkyně v žalobě podrobně popsala. Situace na pracovišti následně dohnala žalobkyni k rezignaci; její služební poměr skončil na základě její žádosti ke dni 31. 3. 2018.
5. Žalobkyně se proto domáhala ušlého výdělku od skončení služebního poměru do června 2020, který vyčíslila na částku 539 869 Kč, a dále náhrady nemajetkové újmy v částce 350 000 Kč, to vše společně s úrokem z prodlení.
6. Řediteli a žalovanému žalobkyně vytkla, že nesprávně zjistili skutkový stav, neboť nenařídili ve věci ústní jednání a nevyslechli žalobkyni navržené svědky. Namísto toho svá rozhodnutí

založili na úředním záznamu s tím, že výsledkem svědků by mohly vzniknout neúměrné průtahy v řízení. Žalobkyně tak nemohla klást svědkům otázky a činit další důkazní návrhy. Správní orgány též neprovedly při jednání důkaz záznamem na CD a nezaprotokolovaly, co z provedeného důkazu slyšely. Žalobkyně navrhla, aby soud napadená správní rozhodnutí zrušil.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobkyně

7. Žalovaný s žalobou nesouhlasil. Uvedl, že nařízení ústního jednání nebylo nutné, neboť žalovaný měl k dispozici velké množství listinných důkazů, ze kterých vycházel a na jejichž základě dostatečně zjistil skutkový stav. V rámci správního řízení žalobkyně předložila dvě audionahrávky, které znala, ani v tomto případě tak nebylo nutné nařizovat ústní jednání. Žalobkyní požadované zaprotokolování obsahu tohoto důkazu by bylo fakticky jen úředním záznamem. Od provedení důkazu je třeba odlišovat jeho hodnocení, které správní orgán provádí až v rozhodnutí. Žalovaný dále vznesl námitku koncentrace řízení ve vztahu k dalším dvěma až v soudním řízení předloženým audionahrávkám. Poté se žalovaný podrobně vyjadřoval k jednotlivým tvrzením a důkazům týkajícím se tvrzené šikany a konstatoval, že žalobkyně protiprávní jednání neprokázala, a proto žalobkyni ani nevznikla požadovaná újma. Z těchto důvodů žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.
8. Žalobkyně v replice s argumentací žalovaného nesouhlasila a setrvala na svých tvrzeních.

IV. Posouzení věci

9. Žaloba je důvodná.
10. Soud se nejprve zabýval otázkou, zda správní orgány měly k rozhodnutí o nárocích žalobkyně pravomoc. Základem těchto nároků je tvrzení žalobkyně o šikaně – bossingu ze strany její nadřízené. Bossingem se přitom rozumí jednání nadřízeného spočívající v systematickém psychickém pronásledování nebo šikanování podřízeného, které zpravidla směřuje k tomu, aby postižený sám skončil služební poměr [srov. usnesení Zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „Zvláštní senát“) ze dne 24. 9. 2021, č. j. Konf 8/2020-21, publ. pod č. 4265/2021 Sb. NSS]. *„Pojem „bossing“ není zákonným termínem; půjde-li o nežádoucí chování související s některým z diskriminačních důvodů, může naplnit znaky skutkové podstaty obtěžování ve smyslu § 4 odst. 1 antidiskriminačního zákona (...). Bude-li chybět některý z diskriminačních důvodů, může být toto chování posouzeno jako porušení povinnosti zaměstnavatele zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci v zákonem upravené oblasti“* (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2021, sp. zn. 21 Cdo 3858/2020).
11. Podle § 98 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, se na rovné zacházení a zákaz diskriminace ve služebním poměru § 16 a § 17 zákoníku práce použijí obdobně.
12. Podle § 16 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, jsou zaměstnavatelé povinni zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci, pokud jde o jejich pracovní podmínky, odměňování za práci a o poskytování jiných peněžitých plnění a plnění peněžité hodnoty, o odbornou přípravu a o příležitost dosáhnout funkčního nebo jiného postupu v zaměstnání (odstavec 1). V pracovněprávních vztazích je zakázána jakákoliv diskriminace, zejména diskriminace z důvodu pohlaví, sexuální orientace, rasového nebo etnického původu, národnosti, státního občanství, sociálního původu, rodu, jazyka, zdravotního stavu, věku, náboženství či víry,

majetku, manželského a rodinného stavu a vztahu nebo povinností k rodině, politického nebo jiného smýšlení, členství a činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, v odborových organizacích nebo organizacích zaměstnavatelů; diskriminace z důvodu těhotenství, mateřství, otcovství nebo pohlavní identifikace se považuje za diskriminaci z důvodu pohlaví (odstavec 2). Pojmy přímá diskriminace, nepřímá diskriminace, obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci a případy, kdy je rozdílné zacházení přípustné, upravuje antidiskriminační zákon (odstavec 3). Za diskriminaci se nepovažuje rozdílné zacházení, pokud z povahy pracovních činností vyplývá, že toto rozdílné zacházení je podstatným požadavkem nezbytným pro výkon práce; účel sledovaný takovou výjimkou musí být oprávněný a požadavek přiměřený. Za diskriminaci se rovněž nepovažují opatření, jejichž účelem je odůvodněno předcházení nebo vyrovnání nevýhod, které vyplývají z příslušnosti fyzické osoby ke skupině vymezené některým z důvodů uvedených v antidiskriminačním zákonu (odstavec 4).

13. Podle § 17 zákoníku práce právní prostředky ochrany před diskriminací v pracovněprávních vztazích upravuje antidiskriminační zákon.
14. Podle § 10 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), dojde-li k porušení práv a povinností vyplývajících z práva na rovné zacházení nebo k diskriminaci, má ten, kdo byl tímto jednáním dotčen, právo se u soudu zejména domáhat, aby bylo upuštěno od diskriminace, aby byly odstraněny následky diskriminačního zásahu a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění (odstavec 1). Pokud by se nejevilo postačujícím zjednání nápravy podle odstavce 1, zejména proto, že byla v důsledku diskriminace ve značné míře snížena dobrá pověst nebo důstojnost osoby nebo její vážnost ve společnosti, má též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích (odstavec 2). Výši náhrady podle odstavce 2 určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo (odstavec 3).
15. Správní orgány posuzovaly nárok žalobkyně podle § 124 služebního zákona, který upravuje odpovědnost služebního úřadu za škodu vzniklou státnímu zaměstnanci. Žalobkyně však své nároky zjevně zakládá na porušení práva na rovné zacházení ve formě bossingu. Uplatní se proto speciální úprava v § 98 zákona o státní službě, která prostřednictvím zákoníku práce odkazuje na antidiskriminační zákon. Z této úpravy vyplývá, že v případě nároků vyplývajících z porušení zásady rovného zacházení je podle § 10 odst. 3 antidiskriminačního zákona ve spojení s § 98 zákona o státní službě a § 17 zákoníku práce příslušný rozhodnout soud v občanském soudním řízení ve smyslu § 7 o. s. ř. (srov. usnesení Zvláštního senátu ze dne 24. 1. 2022, č. j. Konf 1/2021-13).
16. Služební orgány rozhodující o nárocích žalobkyně nebyly k jejich vyřízení příslušné, neboť o těchto nárocích může rozhodnout pouze soud. Rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí ředitele jsou proto nicotná ve smyslu § 77 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Soudu proto nezbylo, než z úřední povinnosti vyslovit nicotnost těchto rozhodnutí (§ 76 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní); žalobními námitkami se pro nadbytečnost nezabýval.
17. Jelikož v projednávané věci již soudy v občanském soudním řízení popřely svoji pravomoc ve věci rozhodovat, bude ředitel dále postupovat podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. Podá tedy návrh Zvláštnímu senátu na

rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním na straně jedné a Okresním soudem ve Vsetíně – pobočce ve Valašském Meziříčí a Krajským soudem v Ostravě na straně druhé (srov. usnesení Zvláštního senátu ze dne 17. 1. 2022, č. j. Konf 32/2021-9).

V. Závěr a náklady řízení

18. Vzhledem k výše uvedeným důvodům soud u obou správních rozhodnutí vyslovil, že jsou nicotná (§ 76 odst. 2 ve spojení s § 78 odst. 3 s. ř. s.).
19. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanovili tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
20. Žalobkyně dosáhla v řízení o žalobě plného úspěchu, neboť žalobou napadená rozhodnutí byla soudem odstraněna; nehraje přitom roli, že se tak stalo z jiných důvodů, než které žalobkyně uváděla v žalobě. Žalobkyně má proto právo na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobkyně jsou tvořeny odměnou jejího zástupce za tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba, replika) podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přičemž mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí částku 3 100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. Dále žalobkyni náleží náhrada hotových výdajů jejího zástupce v paušální výši 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). K tomu soud připočetl náhradu za daň z přidané hodnoty, kterou je zástupce žalobkyně povinen odvést z odměny a náhrad ve výši 2 412 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.) a zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč. Celkem tedy žalobkyni na náhradě nákladů řízení náleží částka ve výši 15 342 Kč. Soud žalovanému uložil zaplatit náhradu nákladů řízení k rukám zástupce žalobkyně v přiměřené lhůtě.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 7. června 2023

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu